

Г. В. Ортіна, д. наук з держ. управл., доцент,
доцент кафедри менеджменту
Таврійський державний агротехнологічний університет, Україна

ІНВЕСТИЦІЇ, ЯК РУШІЙНА СИЛА РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Інвестиціями вважаються ті економічні ресурси, які направлені на збільшення реального капіталу суспільства, тобто на розширення чи модернізацію виробничого потенціалу.[1, 3]

Підвищення продуктивності та забезпечення ефективності інвестицій з боку держави, то за низьких показників динаміки недержавних інвестицій в основний капітал, пожвавити економічний розвиток доцільно через раціональне використання державних коштів. Збільшення фінансування інвестицій, не спричинило належних інвестиційних стимулів в економічній системі. Такий стан зумовлений:

- неоптимальністю визначення об'єктів та напрямів фінансування (які б спричинили суттєві позитивні зрушення економіки);
- несприятливими умовами для залучення інвестицій в економіку країни;
- значним рівнем транзакційних втрат через високий ступінь корупції в сфері суспільних відносин. [4]

Для покращення стану й підвищення економічної ефективності інвестиційних впливань [2] з боку держави має бути реалізований такий комплекс заходів:

- на законодавчому рівні передбачити можливість надання державних гарантій лише в рамках фінансування інвестиційних проектів загальнонаціонального значення;
- систематизувати процес здійснення державних закупівель. Бюджетні видатки інвестиційного спрямування здатні суттєво збільшити внутрішній попит, створюючи тим самим умови для розвитку реального сектору економіки, виключно при забезпеченні конкурентності й прозорості процесу закупівель;
- закріпити принцип спільного фінансування проектів інвестиційного характеру, раціонально розподіливши обов'язки між органами влади та бізнес-структурами (бенефіціарами);
- впровадити методику виявлення пріоритетних напрямів розвитку, що забезпечать значний соціально-економічний ефект для суспільства, підтримка яких буде проводитись коштом державного бюджету;
- здійснювати постійний моніторинг здійснення стратегічних інвестпроектів, фінансову участь в яких бере держава з оприлюдненням їх результатів;
- реалізувати механізми унеможливлення зростання витрат бюджету соціального призначення без належного обґрунтування.[5]

Необхідно зазначити, що останнім часом виникли додаткові ризики щодо стабілізації фінансів держави, які зумовлені наступними факторами:

- необхідність ліквідації заборгованості держави щодо відшкодування податку на додану вартість, а також наперед сплачених податків, що суттєво збільшують сукупні видатки бюджету;
- збільшення бюджетних витрат податкового характеру через зменшення рівня прибуткового податку, пролонгації терміну податкових канікул для малих та новостворених підприємств, пільг галузевого характеру для підприємств літакобудівної, суднобудівної та легкої промисловості, готельного господарства, підприємств агропромислового комплексу, машинобудування тощо;

- утворення моментів необхідності масових виплат за зовнішніми зобов'язаннями, внаслідок чого створювався значний тиск на державний бюджет на валютний ринок країни;

- ймовірне скасування положення Податкового кодексу України, що поширюється на угоди з постачання зерна, і викликає дискусії стосовно звільнення їх від оподаткування. Наслідком цього стало значне зростання відшкодування з бюджету податку на додану вартість;

- ризик збільшення витрат соціального характеру у зв'язку із наближенням парламентських або президентських виборів, або застосуванням негативної практики надання в судовому порядку прав на окремі соціальні пільги (виплати) певним категоріям громадян;

- збільшення фінансової основи суб'єктів місцевого самоврядування.[7]

Зважаючи на запроваджені реформи, децентралізація бюджетної системи відбувається недостатніми темпами: в період реформування бюджетної системи за цим напрямом вдалося забезпечити несуттєвого покращення. Деякі зміни нормативно-правової бази забезпечать певне зростання надходжень податків та зборів до місцевих бюджетів. Проте надані органам місцевого самоврядування джерела для фінансування місцевих бюджетів лишаються недостатніми навіть для простого відтворення.[6]

Серед заходів реформування бюджетної системи щодо забезпечення органам місцевого самоврядування необхідних джерел фінансування необхідно виділити:

- встановлення певної частини від прибуткового податку за місцевими бюджетами, що має мотивувати органи місцевого самоврядування до інтенсифікації діяльності щодо створення сприятливих умов для підприємницької діяльності, реєстрації суб'єктів господарювання;

- збільшення джерел другого кошика доходної частини, які лишаються для фінансування заходів місцевого значення та, на які не зважають при вирахуванні розмірів міжбюджетних трансфертів.

Реалізація таких заходів, крім формування необхідної фінансової основи для забезпечення економічного й соціального піднесення території, обумовить зв'язок реалізації фіскальної функції органів місцевого самоврядування з їх здібностями інвестиційного спрямування, прояву ініціативи, пошуку та реалізації прибуткових проектів, що матимуть значну суспільну користь.

Щодо збалансування окремих фінансових фондів державної сфери, то у цьому контексті має бути на законодавчому рівні запроваджений принцип балансу природних монопольних утворень й державних позабюджетних фондів. Проблеми фінансового характеру таких організацій, як НАК «Нафтогаз України», Пенсійний фонд України, ПАТ «Укрзалізниця» необхідно розв'язувати не за рахунок перекладення фінансового обтяження на населення, а шляхом реформування ринків природного газу, залізничних перевезень, пенсійної системи. Система відповідних трансфертів горизонтального типу має бути призначена для забезпечення з боку держави видатків подібних організацій, що реалізуються в рамках субсидування певних категорій громадян, що мають право на пільги.

Нормативно-правовий акт, що врегульовує процедуру оперування державним боргом, має прийматись суб'єктом державного управління, що має певну стійку каденцію (Президент України або Верховна Рада України).[8]

У разі сприятливих макроекономічних умов, відсутності непередбачуваних обставин і повною мірою наповнення доходної частини державного бюджету будуть отримані необхідні фінансові кошти, які можуть бути спрямовані для підвищення рівня активності економічної діяльності та соціального забезпечення громадян.

Література

1. Матвієнко Г. А. Основні джерела фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку регіонів / Г. А. Матвієнко // Фінансово-кредитний механізм активізації інвестиційного процесу [Електронний ресурс]: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., 10 листоп. 2017 р., Київ / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана», каф. інвест. діяльності ; редкол.: В. К. Хлівний (голова) [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Київ : КНЕУ, 2017. – С. 243–246.
2. Олексенко Р. І. Методичні підходи до формування конкурентоспроможності підприємства / Р. І. Олексенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2007. – № 19. – С. 27-30.
3. Олексенко Р. І. Методичні підходи щодо формування конкурентноздатності продукції / Р. І. Олексенко // Економіка та держава. – 2007. – № 5 – С. 48-51.
4. Олексенко Р. І. Реальні інвестиції їх види та характеристика / Р. І. Олексенко, Р. О. Буркацкий // Соціально-економічні аспекти розвитку економіки та управління: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Дніпропетровськ: «Герда», - 2013.- С. 115-116.
5. Ортіна Г. В. Виявлення та аналіз чинників формування кризових явищ в економіці в умовах глобалізації як передумова розроблення антикризових стратегій / Г. В. Ортіна // Економіка та держава. – 2013. - № 8. – С. 40-44.
6. Ортіна Г. В. Вплив інтеграційних відносин на формування стратегії розвитку реального сектора економіки. / Г. В. Ортіна // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. - № 1. – С. 129-134.
7. Ортіна Г. В. Роль державного регулювання у структурному розвитку реального сектора економіки України в умовах глобалізації / Г. В. Ортіна // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. - № 17. – С. 45-48.
8. Ортіна Г. В. Методологічні концепції визначення стратегічного управління підприємством / Г. В. Ортіна // Ефективна економіка – 2010. - № 4.